

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๕๐

วันที่ ๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นางสาวปิ่นรัฐ ศิริรัตนประเสริฐ จำเลยที่ ๓ และ นายปริญญญา ศิริรัตนประเสริฐ จำเลยที่ ๔) ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๔๕๓/๒๕๔๓ ของ ศาลจังหวัดราชบุรี เพื่อขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๓๓ (หลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง) หรือไม่

ประเด็นวินิจฉัยและความเห็น

ในเบื้องต้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๓๓ ซึ่งในขณะที่ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว และการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดๆ จะต้องพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้บังคับในขณะที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แต่เนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายชัดหรือแย้งนั้น มีหลักการอย่างเดียวกัน กับบทบัญญัติในมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กรณีจึงมีประเด็นที่

ต้องวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ อยู่ในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงหลักการปกครองประเทศในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงการคุ้มครอง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ส่วนมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติ ว่าด้วยการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องเคารพและตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการทั่วไปในการรับรองสิทธิและเสรีภาพ ของชนชาวไทย มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่ยินยอมให้บุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิ และเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น รวมถึงการใช้สิทธิและเสรีภาพ และสิทธิที่จะได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและช่วยเหลือจากรัฐในการใช้สิทธิซึ่งเป็นการบัญญัติเพิ่ม หลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เห็นว่า ไม่มีคำร้องส่วนใดเกี่ยวข้องกับ ประเด็นดังกล่าว ส่วนมาตรา ๑๕๗ เป็นเรื่องของอำนาจศาลในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีไม่ใช่ ประเด็นที่ผู้ร้องยกขึ้นได้แย้ง ในมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง กล่าวถึงการจัดระเบียบและวางโครงสร้าง การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมว่าเป็นไปตามลำดับชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นย่อมหมายความว่าอำนาจ ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมต้องดำเนินการไปตามลำดับชั้น ยกเว้นในกรณีที่รัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ส่วนในมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของศาลฎีกา ซึ่งก็ไม่ใช่ประเด็นที่ผู้ร้องได้แย้งเช่นกัน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์ให้ทำเป็น หนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง และผู้อุทธรณ์ ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาล พร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ นี้ใช้บังคับแก่ คู่ความทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายโจทก์หรือฝ่ายจำเลยที่เป็นฝ่ายอุทธรณ์อย่างเท่าเทียมกัน การที่ผู้ร้อง ได้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ที่บัญญัติให้ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงิน

ค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดขวางการนำคดีขึ้นสู่ศาลให้ครบทั้งสามศาล เห็นว่าเงินค่าธรรมเนียมที่ต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ผู้อุทธรณ์ต้องนำมาวางศาลนั้น เป็นเงินที่วางไว้เพื่อเป็นประกันว่าหากในที่สุดศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ผู้อุทธรณ์ต้องรับผิดชอบค่าธรรมเนียมแทนคู่ความที่ชนะคดีแล้ว ผู้ชนะคดีจะมีสิทธิได้รับค่าธรรมเนียมคืนจากเงินที่ผู้อุทธรณ์วางไว้ได้โดยผู้ชนะคดีไม่จำเป็นต้องดำเนินการบังคับคดี หากศาลพิพากษาให้ผู้อุทธรณ์ชนะคดี ผู้อุทธรณ์ก็มีสิทธิที่จะได้รับคืนไป บทบัญญัตินี้จึงมิใช่บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ แต่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ของการอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งเท่านั้น เพราะเงินค่าธรรมเนียมที่ต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งดังกล่าว หากไม่มีการอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์ก็ต้องชดใช้ให้แก่คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นอยู่แล้ว และตราบไต่ที่ยังไม่มีคำพิพากษาศาลอุทธรณ์กลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ผู้อุทธรณ์ก็ย่อมมีความรับผิดชอบในเงินค่าธรรมเนียมนั้นอยู่ การวางเงินค่าธรรมเนียมจึงไม่เกี่ยวข้องกับการจำกัดสิทธิหรือเป็นการขัดขวางการดำเนินคดีให้ครบทั้งสามชั้นศาล เพราะสิทธิของผู้ร้องในการดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกานั้น ยังคงมีอยู่ตามที่กฎหมายบัญญัติมิได้สูญหายไปเพราะการที่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องชดใช้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลก่อน ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ในส่วนที่บัญญัติให้ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ จึงไม่ใช่บทบัญญัติที่เป็นการจำกัดสิทธิหรือขัดขวางในการดำเนินคดีให้ครบทั้งสามชั้นศาลตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง

ดังนั้น ความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ในส่วนที่บัญญัติให้ผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ มิใช่บทบัญญัติที่เป็นการจำกัดสิทธิหรือขัดขวางในการดำเนินคดีให้ครบทั้งสามชั้นศาล อันจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ จึงไม่มีกรณีที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๑๕๗ วรรคหนึ่ง ตามข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ